

21, 23, 24, 27, 34, 38, 26

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2000. október

Az önfeláldozó ember

06-81 8888-1

Az elmúlt több mint négy évtized a felejtés évtizedeit borította a magyarságra. Emberek állnak mindenütt az ünnepi sokadalmakban, szemükben könny, és hangtalanul kérdezik maguktól: ki hiszi el? Emlékezetünkben megélt szenvedések özöne és saját egykori önmaguk és nemzedékük mellét golyóknak kitáró serege vonul el. Az egyik zászlót visz, a másik énekel, a harmadik fegyverből tüzel, és golyó éri, elesik. Ki hiszi el az eksztázist? Ki hiszi el, hogy önzetlenségükért lett osztályrészük a szenvedés? Ahhoz, hogy egy ember, különösen egy fiatal ember a mindennapi érdekkötöttségeken felülemelkedve tudjon cselekedni, mindenekelött az szükséges, hogy abban a kultúrában, amelyben felnőtt, s amely a lelkét formálta, nyomatékkal legyen jelen a hazáért, a közösségért, a nemzetért és egyáltalán, másokért, szent fogalmakért való önfeláldozás értéke. 1956-ban Magyarországon az a világcsoda következett be, hogy a felkelt ifjúság, a munkások, parasztok és értelmiségiek, s utánuk vagy mellettük a gyermekek úgy dobták be egyetlen életüket, életakarukat az önzetlen cselekvés utcai harcaiba, hogy előtte egy tizenegy éves szörnyű bolsevista tanfolyam során minden erre ösztönző értéket ki akartak irtani belőlük. A kegyetlen és aljas szovjet bolsivilág és a Rákosi-diktatúra azonban nem tudta megingatni a nemzet erkölcsi alapjait, nem is jutott el az alapokhoz, s a nemzet az adott pillanatban olyan természetes mozdulattal zendített rá a forradalom nemcsak bátorságot, hanem önfeláldozást és áldozatot is kívánó szimfóniájára, mintha előtte nem is lett volna a legválogatottabb, legaljasabb kínzásoknak, megalázásoknak és félrevezetéseknek alávetve. 1945-től, a szovjet megszállás első percétől kezdve tombolt a "múltat végképp eltörölni" kulturális, gazdasági és társadalmi kurzusa, sőtét, nemzetellenes hazugságsorozata.

Ma, amikor az ezeréves államiság és a kereszténység felvételével együtt ünnepeljük a

forradalmat, fel kell tennünk a kérdést magunknak és egymásnak, hogy hol van, hová lett és mivé lett az önzetlen ember? Él-e még? Egyáltalán: el tudjuk-e még képzelni akár önmagunkat a forradalmi eksztázis állapotában, s látjuk-e, hogy mivé lehet nemzetünk önfeláldozásra képtelen ifjúsággal? Hol van az államot teremtő keresztény szent és hol van a pesti srác?

A forradalom évfordulója a mostani világ végtelen ürességére mutat rá. Ünneplünk különösebb belső meggyőződés nélkül, nézegetjük, melyik politikai erő mennyit vállal el a forradalomból, mennyi az alakoskodás és mennyi a könnyed asztali hit, mennyi az üres szó. Ez a világ, amelyben élünk, a globalizmus világa, az üzlet és a manipuláció világa, nem az önzetlen, az önfeláldozásra is képes, a hazájáért és nemzetéért küzdeni kész ifjú jegyében áll. De azt talán már tudja vagy legalább sejti ez a társadalom - általunk és néhány más, a globalizmussal szembeforduló tömörülés munkája és kiállása következtében -, hogy e nélkül az emberfajta nélkül, az életét a személyes érdek és a közösségért való tevékenység között megosztani képes ember nélkül aligha marad fenn. A globális piac és a fogyasztás, mint életcél a pusztulás felé, a forradalmár önzetlensége a megmaradás és a bensőleg kiteljesedő élet felé vezet, vezetné az emberiséget.

/Részlet a MAGYAR FÓRUM XII. évfolyam, 42. számából/

Miről volt szó a ZSK szeptemberi taggyűlésén

Sándor Tibor miután köszöntötte a tagságot, a környezetvédelmi munkacsoport nevében beszámolt az I. üzem alatti területen történő földkitermelés ügyéről. Elmondta, hogy a ZSBK által értesített hatóságoktól érkezett válasz, de érdemben nem használható egyik sem. Az ügy tanulsága: a terület tulajdonosa nem azt a tevékenységet végezte, amire az engedélye szólt. Mintegy 20.000 köbméter termőföldet adtak el, helyére szemetet hordtak, és azt takarták le vékony földréteggel. A Környezetvédelmi Felügyelet kezdeményezte a szemét megfelelő elhelyezését. Az építési hatóság a kővágószőlősi jegyzőtől kért információt a ZSBK-ról. Nekik nincs módjuk az engedély betartására, ez a helyi polgármesteri, illetve jegyzői hivatal lehetősége lett volna.

A kulturális munkacsoport vezetője Kovács Sándorné elmondta, hogy az utolsó összejevetelt ebben az évben november 25-re tervezik, ünnepélyes formában búcsúztatva a 2000-es évet.

A kertbarát munkacsoport-vezető helyett Sándor Tibor tájékoztatót az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon tett látogatásról.

A Nyugdíjas klub vezetője Dani Béláné büszkén számolt be róla, hogy küldötttertekezleten nyilvános elismerésben részesült klubjuk és az énekkar. Az Idősek Világnapja alkalmából a Pécsi Nemzeti Színházban operettelőadást tekinthet meg a tagság. Elmondta, hogy a szüreti főzőversenyen 3 csapattal vesznek részt.

Sándor Tibor beszámolt róla, hogy az iskolában elkészült azt ablakszigetelés, melyet két ZSBK tag, Kovács Sándor és Morvay József segített.

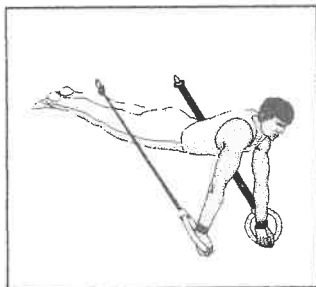
Tervezi a ZSBK, hogy fiatalok részére pályázatot írnak ki a Szöllősi Hírekben, 5x10.000 Ft-os támogatással, ehhez kérte a tagság véleményét és beleegyezését.

Az ötletet a tagság támogatta.

Két új belépési nyilatkozatot terjesztett elő, amelyet elfogadtak.

Majd, néhány közérdekű kérdést intéztek a tagok a jelenlévő önkormányzati képviselőkhöz.

Elmélikedés olimpia után

Lassan másfél hónapja, hogy végetért az emberiség legnagyobb sportünnep, az Olimpia. Sokan figyeltük az eseményeket, szurkoltunk a magyar versenyzőknek. Amikor eltelt a játékok több mint fele, és nem gyűltek az érmek, érződött, valami hiányzik. Valami, ami az önbizalom és az elhivatottság érzésének táján keresendő.

Miért hiányzik és miért éppen nálunk? Miért elfogadott ez a valami más nemzeteknél, és miért elítélendő, ha hazánk fia mutatja fel? Azt mondta valaki: jó hogy van Olimpia, legalább négyévente egyszer lehet az ember magyar anélkül, hogy nacionalistának neveznék. Vagy még akkor sem?

Az első aranyérmünket Schmidt Pál, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság magyar tagja nyújtotta át, és a himnuszt a győztesrel együtt énekelte. Nagyon szép és felemelő jelenet volt. S az „elkövető” ennek megfelelően meg is kapta a magáét. Nem ott! Itthon! Itthon kérem. „Mit énekelget a Pali ott az Olimpián? Ó NOB tag. Legyen semleges!

Lehetetlen ugyan, de ha felmérést készítenének az azonos módon felkészített sportolókról: a nemzeti öntudat, a hazaszeretet birtoklóiról és nélkülözőiről, biztosan az első csoport vinné el az érmek zömét. S a jelek szerint nálunk is jelentett valamit. Tímea a himnuszt énekelve állt a dobogón, Ági sírt a himnusz alatt, Szilveszter büszke öntudattal és mégis tartózkodóan de énekel s kemény férfiarca mögött ott dúltak az érzelmek.

Aztán teltek a napok, a remények egyre inkább tűnni látszottak. Az itthoni „ellendrukkerek” már dörzsölgették a kezüket, csakmily levelek mentek a vizilabdázóknak. De fordult a kocka. Kemény, csakazértis fiúk és lányok rohamozták a dobogókat az utolsó két napon. És nem hiába.

Valahol a behűtött pezsgőket későbbre tették el, vagy bánatukban itták le magukat a negatív ünnepre készülők?

A magyarság hírét öregbitő sportemberek nemzettudatot erősítő erejével is érdemes számolni. Vajon érdemes-e beszélni arról is, hogy hányan fanyalogtak az Ausztráliába látogató Orbán Viktor miniszterelnök jelenlétén, nem tudjuk. Ő maga a szurkolók között ült. A lelátón számos más államférfi és nő volt jelen, dízhelyen ültek.

Végül is az éremtáblázat láttán elégedettek lehetünk. Igenis szükség van erre. Most aranyérmeseink állítottak követendő példát a jövőnkét jelentő fiatalságnak. De minden magyarnak ez a kötelessége. Az első, a hatodik, a kétezredik helyen. Kinek-kinek ereje és tehetsége szerint.

A többi már gyerekjáték.

(A KÖR c. lap nyomán)

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban

Felolvasó kiadó

Holota Jenő

Felolvasó szerkesztő:

Sándor Tibor

Szerkesztőség:

Kővágószőlős Széchenyi

u. 4/1

Nyomdai munka:

Agora Nyomda

Pécs

Tudja-e Ön?

- ❖ hogy baleset, hirtelen rosszul esetén a legtöbbször nincs a közelben orvos, egészségügyi dolgozó. Ilyenkor nagyon hasznos lehet, ha a jelenlévő laikusok tisztában vannak az alapvető elsősegély-nyújtási teendőkkel.
- ❖ hogy sebek, sérülések esetén steril kötszerrel, ha az nem áll rendelkezésre tiszta vászonarabbal fedjük le a sebet. Ne mossuk, és ne szórjunk rá semmit! Erős vérzés esetén szoros nyomókötést alkalmazunk a sebre. Ne szorítsuk el a vérzés helye felett a végtagot!
- ❖ hogy az égett, forrázott testfelületet minél előbb folyó hidegvízzel hűtsük le kb. 20 percig. Az égett területre ne kenjünk semmit. Hűtés után Naksol vagy Irix spray ráfújható. Később fájdalomcsillapító adása válhat szükségessé. Ha égési hólyagok keletkeznek ne szúrjuk ki, ne vágjuk le!
- ❖ hogy erős zúzódás, rándulás vagy törésgyanú esetén helyezük nyugalomba a sérültet. Ha szállítható vigyünk orvoshoz, ha nem, hívjunk szakszerű egészségügyi ellátást. A balesetesnek adhatunk fájdalomcsillapító tablettát, hacsak nem allergiás rá. Kérdezzük meg tőle!
- ❖ hogy az egyszerű ájulás olyan rövid ideig tartó eszméletvesztés, amelyet álló testhelyzetben a vérnyomás esése okoz. Legtöbbször egészséges fiatalokon fordul elő tartós egyhelyben állás során (iskolai ünnepély), máskor fülledt meleg idő hajlamosít rá. Ártalmatlan dolog, bár az összeesés során az egyén megsérülhet. Az ájultat ne igyekezzünk felültetni mindenáron. Hagyjuk vízszintes helyzetben feküdni, 1-2 perc alatt magához tér. A szívtájra tett vizes ruha hókusz-pókusznak jó.
- ❖ hogy a tartósan eszméletlen betegnek sem a felültetés használ. Inkább oldalára fektessük, így a nyelve nem zárja el a levegő útját és az esetleges hányadék sem kerül a légcsövésbe. Ha műfogsora van, vegyük azt ki! Amennyiben az eszméletlen beteg nem lélegzik, alkalmazunk befúvásos lélegeztetést, bár ehhez már gyakorlat szükségeltetik.
- ❖ hogy az epilepsziás roham (rángógörcs) nem a szív, hanem az agy betegségének a jele. Az ilyen személy hirtelen eszméletét veszti, végtagjai rángatóznak, szája habzik (véres is lehet) feje lilásvörös, hörögve lélegzik. Eléggé ijesztő látvány. 1-2 perc múlva a görcsroham oldódik, mély eszméletlenség áll elő, majd rövidebb – hosszabb idő után a beteg fokozatosan feltisztul. Laikus elsősegélynyújtó az epilepsziással nem sokat tehet, próbáljuk meggátolni, hogy megsértse magát.
- ❖ hogy orrvérzés esetén semmiképp ne hátra hajtsuk a beteg fejét. Ilyenkor ugyanis csak látszólag áll el a vérzés, közben az a garat felé csorog. Kissé előrehajtott fejjel szorítsuk össze percekig az orrjáratokat. Tehetünk az orrhátra hideg vizes borogatást. Orrvérzésből gyakorlatilag nem lehet elvérezni annak ellenére, hogy néha tetemes vérmennyiség elfolyik. Ha 15 perc után sem állna el, hívjunk szakszerű segítséget.
- ❖ hogy a rovarcsípés (darázs, méh) alkalmával első teendőnk a csípött felület hűtése (hideg víz, jég, stb.) A gyakorlatban elterjedt Calcimusc inj. megivása a szenteltvízzel egyenlő értékű. A csípés helye egy-két napig is duzzadt lehet, ezt is csak borogatni ajánlott. Testszerte jelentkező csalánkiütés, gégeduzzanat, általános rosszullet esetén hívjunk orvost vagy mentőt!
- ❖ hogy ha valaki félrenyel, étel-ital kerül a légcsövésbe, az erős köhögési rohammal, fulladással jár. Ilyenkor az elsősegélynyújtó jól teszi, ha jó erősen hátbavágja néhányszor a balesetest. Vigyázat! Ne a gerincre üssünk, hanem kétoldalt melléje! Ha ez nem segít, hátulról karoljuk át a fuldoklót, és kezeinkkel a gyomortájra gyakoroljunk hirtelen erős, lökészerű nyomást. Kicsi gyereket lábánál fogva lógathatunk lefele, tenyérrel üssünk néhányszor a hátára! Vízbe fulladt személy száját, garatját tisztítsuk ki. Figyelem! A belégtet vizet nem lehet „kiönteni”! Ha kell, alkalmazunk mesterséges lélegeztetést.
- ❖ hogy akasztás esetén az első észlelő azonnal vágja le az akasztottat!
- ❖ hogy az áramütés lehet enyhe vagy súlyos. Az áramütött vagy túléli a balesetet vagy azonnal (1-2 perc) meghal. Fontos, hogy az elsősegélynyújtó vigyázzon a saját biztonságára!
- ❖ hogy a jó elsősegélynyújtás csökkentheti a későbbi komolyabb károsodásokat, sőt életet menthet, de ha csak enyhítjük családtagunk, szomszédunk, munka- vagy embertársunk szenvedését, akkor sem cselekedtünk hiába.

Dr. Pallós Zoltán
házi orvos

Legyél a munkatársunk!

Fiatalok figyelem!

A ZSBK lehetőséget kínál közép- vagy felsőoktatásban tanuló, kővágószőlősi fiataloknak, akik kedvet éreznek az újságíráshoz.

További részletekről Sándor Tibor szerkesztőnél lehet érdeklődni. (Széchenyi u.4/1. Tel.: 374-612).

BUZÁS ANDOR:

KÉSŐŐSZI FAVAGÁS

Nyersfát hoztak az erdőről, azt hasogatom és stószolom a hatalmas, öreg istállóban. A terméskő falából mintha rég porladó lovak tompa patadobantásait szabadítaná ki a fejszecsapások testvérritmusa. A szüette saroglyákból, akár a régi szénaszálak lelke, lebeg ki a pókháló a léghuzatban, hogy a semmi harapdálja. Arrébb a kukoricagóré lécsora már csak értelmetlen szélfogó, a vörös téglafalon későőszi vadszőlő vércsepp-levelei, a fala fügebokor támaszték. Túlhan a pajta földje, mint a régész kultúr-rétegei, kideríthetetlen dülők kukoricaszár-foszlányait, tépott adóíveket, értelmetlen újság-fecniket és hajdan betévedt baromfik fekáliáit rétegezték új járósínté. E fölött már semmilyen munkamozdulat nem gazdálkodás, inkább reflex és kegyelet ötvözete, test és lélek későőszi mozdulatrendje, akár a kertben ásózom, akár itt vágom a tűzreválót.

A fákat talán egy hónapja vágják ki, mondhatni a klinikai halál állapotában vannak, a rostok nedveznek, ruganyosak, még az élet célszerű rendjéhez próbálják tartani magukat, összeszorulnak a riadalom utolsó társölelésében, a tölgy kis csomója is értelmetlen daccal lecsusszantja a fejszét. A bükkal körülbelül egyidős vagyok - jó hatvanas - hasogatjuk egymást s némán kérdezzük: mi értelme volt? A gyertyán sír és vonaglik, mint a vágóhidra vitt kisborjú, megpróbálja visszapattantani homlokom felé a fejsze fokát, de nem ütésre született, nincs ereje, s ahogy széthasadva a sípcsontomnak ütődik, utolsó kis rúgása maga az ártatlan és értelmetlen döbbenet reflexe, torokszorítón gyerekes, suta kis fenyegetés...

Valami most kiűz a kertbe, talán a sajtó derék és sajtó lélek egyensúlykeresése, hogy az ütés, csapkodás, tépés, hasítás után a földre lehajolva valami élet-óvó, életdédélgető mozdulatra rendezzem át magam: az áttelelő saláták palántáit simítom ki, letakarítva leveleikről a vakond-túrta kis göröngyöket, a jancsi-hagymák jókedvűen bűvő zöldjét csodálom, őszi fokhagymát dugdosok, trágyát forgatok be ásóval a leendő cukorborsó alá és gyűjtöm magamba a gyér sugarak morzsáit, a Nap büntelen őszi tüzelőjét.

Vajon milyen lesz majd egykor az új, az igazi gazda, akinek birodalmában újraéled kert, istálló, góré, pajta, világ? Aki a mi történelmünket az egyetlen lehetséges módon folytatja? Porta és tájgazda lesz, életgazda - gondolom - száz éves élő mecseki bükkök, élő kisborjak, láncolatlan lovak gazdája, szarvasbogár és fekete kökőrcsin gazdája, aki nem kényszerül azonnal parizerbe átszámolni a gyilkos és életeremtő munkamozdulatok arányát és hasznát, paraszt lesz, akinek nem kell végre a föld életstratégiját a kapzsiság mindennapi moslékjába keverni, távlat-gazda lesz és nem hideg őszök-szorongatta gazda, aki teste melengetéséért nem kell hogy feladja lelke melegét, aki szintúgy a pillanat és az élet egyensúlyát keresi, de meg is találja pillanatonként az életet, akinek a gazdálkodás azt jelenti: hogy életemnek minél kisebb legyen az ára, amit úgylis a földi életközösség ártatlanabb fele fizet meg értem.

VASÁRNAPI LEVÉL 2000. november 10-i adás

A nyugdíjas klub hírei

Október 1. az Idősek Világnapja. E napon világszerte köszöntik az időseket. Klubunk tagsága október 7-én ünnepelt, mivel e napra esett a rendszerinti klubnap.

Önmagunkat köszöntöttük, igen szerény körülmények között, zsiros kenyérral, hagymával és gyümölcssteával "koccintottunk". A finom háziszírt Farkas Gáborné ajándékozta a klub részére, melyet ezúton is megköszönünk. A megbeszéléseink fő témája a jubileumi ünnepünkkel kapcsolatos teendők voltak. Énekkarunk is folyamatosan készül, népdalokkal, ugyanis 24-én a Művészeti Szakközépiskolában rendezendő folklór műsorban lépünk színpadra, majd 28-án Siklóson, szintén népdalokkal mutatkozunk be. Örülünk a lehetőségeknek.

Dani Béláné

Gyöngyvirágtövek (rizómák) elvihető, (kiszedéssel)
Daniék Jókai u. 2/A.

BUZÁS ANDOR

HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

A KISBÍRÓ MEG A TÖRVÉNY

A kisbíró - ez az ős-falusi, két lábon járó Internet, a szüreti multságok idején megidéztek a történelemből, mint egy jelmezes, egy napra hazajáró lélek. Előkerítik a község háza padlásáról a beszakadt birkabőrös kisdobot a verőkkel, s egy alkalmas hangú legény közhírré teszi egy rigmusban a szüretet. Az idén az a megtiszteltetés ért, hogy ennek a rigmusnak megfabrikálást rám bízta falum.

Abból indultam ki, hogy az igazi, komoly dobolások két részből álltak hajdan: a hangosból és a nem-hallhatóból. A rövid pergetés-szignál után fennhangon kihirdetett az, amit fentről diktáltak, ide le. De a lényeg ezután jött: a kint ácsorgó parasztok halk válaszai, a tehetetlen ökölcspások a kerítéslécebe, a felpergő szívverés, a néma visszadobolás, aminek jegyzőkönyveit csak az Isten őrzi, de amelyek összesített lajstroma maga a paraszt-történelem. Úgy gondoltam, ezt az oda-visszadobolást most végig hangossá változtatom egy ártatlan rigmusban, amelynek hagyományos hangulata, ritmusa ilyen sorokra ihletett:

A kisbíró rigmusa.

A kétezredik évben - ez sem volt még eddig -
amit most hirdetek, a Mennyekből jelentkezik:
Mevénült Szent Mihály és sántít tavaly óta,
nem érhetett ide a must-kóstolónkra.

Már augusztus puttonnyal járta be a hegyet
s a kopasz tőkék előtt a darázs hanyatt esett.
Cukorvásárlásra nem is volt gyanús ok,
mint a riadt szöcske: megugrott a mustfok.

Szerencsénkben persze most is ott van a pech:
a seregély megkímélt, nem kímél az APEH.
Rájár a hordóra pénzügyőr, miniszter,
a mienket issza, mivelhogy megtisztel.

Ha lakodalmára a gazda keresztfiát
borával tisztelné, vagy kétszáz rubrikát
kitölthet - mielőtt egy litert kitölthet!
S még fizet is! Mintha finánc művelné e földet!

Helyette megveszi a kannást ajándékba,
hadd keressen rajta, ki dolgozni léha!
Járjon jobban az a cefrés cafka,
műtrágya-kotyvasztó keceli öreganyja!

Kisbíróságomon nagy szégyen is esett:
hiába járom a pincéket, a hegyet,
hiába hogy torkom száraz, mint a tapló,
bor, hébér, pohár: van, de nincs még: pincenapló!

Eddig. A tartalmat nyugodtan figyelmen kívül hagyhatja a kisbíró tisztelt hallgatósa, itt csak ugye a rigmusműfaj jellegét kívántam illusztrálni. Mentségemre szolgáljon, hogy jövőre nem vállalom. Túlkoros vagyok már a mondóka-iskolához. Bár ez a rigmus azért nem volt annyira dilettáns munka, mint - mondjuk - a jövedéki törvény.

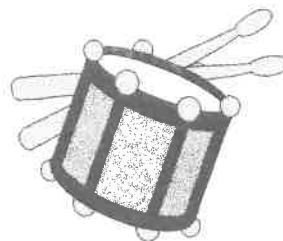
Jószomszédommal csak egy koccintás kellene,
de pincenapló nélkül megette a fene.
A komám is, szegény, ha egyszer meginog,
már rámondja az asszony: "Napló nélkül ivott!"

Présházam falára most azt írom én ki:
A szőlősgazda ősi, és nem "jövedéki"!
Tisztelt törvényhozás! A hegy parancsol eleget,
kis polgári szabadság illeszen engemet!

Hogy legyen örömünk napsütésben, borban,
ha már jutott részünk törődésben, gondban.
Ne kelljen kivágni drága szőlőt, inkább
telepítsünk Zalagyöngyét, kövidinkát,

Rajnai rizlinget, hogy a Rajna habja,
a Dunatáj ízeit irigykedve nyalja!
Mert ez a nép itt nem szánni való árva,
Aranybort vihet be a vén Európába!

És mi gürcölünk, ahogy még az erőnkben telik
Borérlelő évünk, a kétezeregyedik
érleljen minket is új bizakodásra!
Emeljük poharunk magunkra, s hazánkra!

Üzemlátogatás

Sokan kíváncsian méregettük a volt Szolgáltató Üzem területén, a szépen rendbe hozott környezetben felújított régi épületet, és az új létesítményeket. Találgattuk céljukat, feladataikat, s hogy továbblépünk a találgatásoknál, no meg eleget tegyünk a társadalmi ellenőrzés feladatának, a Mecsekérc Környezetvédelmi Rt.-hez fordultunk, amely készségesen rendelkezésünkre állt. Vezetőnk Hideg József, az Rt. közönségkapcsolatokkal foglalkozó főmémőke volt.

Elsőnek a volt szociális épületet néztük meg, amelyet teljesen újjávarázsoltak az elmúlt hónapokban.

Földszintjén laboratóriumokat, mérőhelyiségeket találhatunk. Ezeket modern, a kor színvonalának megfelelő, sőt azon kissé túl is mutató műszerekkel, eszközökkel szerelték fel, ahogy azt kalauzunk, Berta Zsolt, a létesítmény vezetője elmondta. Céljuk az volt, hogy a rendelkezésükre álló pénzből olyan színvonalú eszközállományt szerezzenek be, amely a jövő

igényeit is kielégíti. A laborokban állapotfelmérések, monitoring-tevékenység, a rekultivációs tevékenységet megalapozó vizsgálatok folynak. Az emeleten irodák, a látogatóknak berendezett szemléltető eszközökkel, számítógéppel ellátott helyiség található. Itt igény szerint fogadni tudják a látogatókat, és a laikus számára is hozzáférhetően, közérthetően tudják bemutatni az üzem tevékenységét, a rekultiváció megvalósítását, akár fórum keretében is. A látogatók monitorokon kísérhetik figyelemmel a vízkezelés folyamatát. A Mecsekérc Környezetvédelmi Rt. tevékenysége kettős: működteti a környezetvédelmi üzemet, valamint a környezetvédelmi monitoring rendszert. Az előbbi keretében a bányavíz tisztító üzem végzi a bányavíz uránmentesítését, a zagyteri részleg az elszivárgó víz sómentesítését, és itt működik még egy karbantartó részleg is a berendezések javítására.

A régi vízrendszerben a bányászat során keletkezett fakadó vízből tisztított vizet állítottak elő, amely visszakerült a körforgásba. Ma a folyamat egyirányú: a befogadott, szinten tartott víz a kezelés után egy helyen, mért és ellenőrzött körülmények között kerül

elengedésre. Ez a tevékenység az új vízkezelő rendszerben történik, ahol Pálffy Gyula diszpécser tájékoztatott bennünket. A bányavízet urántartalmától gyantával szabadítják meg, majd az így nyert urántartalmú oldatból kémiai úton és ülepitéssel, párologtatással szilárd halmazállapotú uránoxidot nyernek, becslések szerint évente öt-tíz tonnát, amelyet külföldre értékesítenek, ezzel is a költségeket csökkentve. Az sem mellékes, hogy az eladott uránról már a vásárló köteles gondoskodni. Az éves vízforgalom százezres nagyságrendű, köbméterben számolva. A víz kezelés előtt 15-20 milligramm uránt tartalmaz, az elengedhető víz max. 2 mg/m³-t.

Megköszönve a tájékoztatást, megállapodtunk egy későbbi, népesebb látogatás lehetőségében, hisz a nélkülözhetetlen és ugyanakkor látványos tevékenység bizonyára mások érdeklődését is felkelti.

Ezután a perkolációs területre, pontosabban inkább a helyére látogattunk, mert mint elmondták, egy héten belül

elfogy az áthordandó anyag, és kezdetét veszi a rekultiváció és a táj morfológiai helyreállítása. A terület növényesítésének kérdése még nem kiforrott, de az eddigiek alapján bízhatunk a megnyugtató megoldásban. Az elvégzett munka nagyságának érzékeltetésére elmondjuk, hogy kb. 2 600 000 köbméter urántartalmú kőzet átszállítását végezték el másfél év leforgása alatt. Az átszállított anyag a meddőhányó mélyére került -remélhetőleg végérvényesen. Mint a saját szemünkkel is meggyőződhattünk róla, erre meddőközet kerül, majd földtakaró felül termőréteggel és növénytakaróval. Láthattuk az egykori III-as üzem még álló néhány létesítményét, a többségét már elbontották, a maradékra is hasonló sors vár. Rövid idő múltán már csak emlékeiben él az egykori bányaművelés.

Ezúton is megköszönjük a korrekt tájékoztatást és szíves "idegenvezetést".

A Zsongorkő Baráti Kör nevében a látogatók: Sándor Tibor és Holota Jenő.

Holota Jenő

Ki és mikor fizet villamos energiáért?

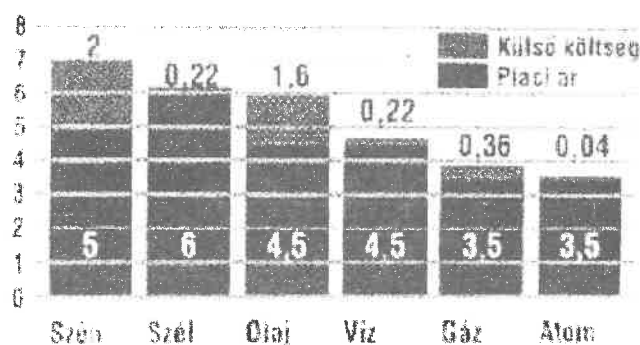
A fenti kérdésre egyszerűnek tűnik a válasz: valamennyien - az előző havi SAJÁT fogyasztásunk alapján - körülbelül 20 forintot kilowattóránként.

Az atomerőműben termelt villamos energia világszerte a legolcsóbbak közé tartozik. Pakson kevesebb, mint 6 Ft-ba kerül előállításuk kilowattóránként. Ráadásul ebben az erőmű építésének, leszerelésének és a hulladék-elhelyezésének a költsége is benne van, amit egyetlen más erőműről sem mondhatunk el.

Az áramdíjban kifizetett költség mellett azonban léteznek **KÜLSŐ KÖLTSÉGEK** is, melyeket sokan nem vesznek figyelembe. Gondoljuk csak

- Az atomenergetika alkalmazása a megújuló energiaforrások fejlesztésével kombinálva megoldást adhat a Föld energia problémájára.
- Az atomenergetika részesedése a világ energia-termelésében 17%, Európában ez a szám 35%.
- Az atomenergetika egyedülálló módon összegyűjti, feldolgozza és tárolja hulladékát. Ugyanakkor a hulladék mennyisége roppant kicsi.
- Az atomenergia világszerte az egyik legolcsóbb energiaforrás.
- Az atomerőművekben termelt áram ára tartalmazza a leszerelés és a hulladék-elhelyezés várható költségeit is.
- Megfelelő fejlesztésekkel a hasadóanyag készlet akár tízezer évre is elegendő lehet.
- A jövő energiaigényeit az atomenergetika kizárása esetén csak a fosszilis energiaforrások növekvő kihasználása mellett tudjuk kielégíteni.
- Az atomenergetika kiváltása fosszilis tüzelésű erőművekkel évi 1.8 milliárd tonna többlet CO² kibocsátását okozná világszerte.

- A fosszilis tüzelésű erőművek hulladékuk zömét egyenletesen szétszórják a légkörbe.
- Atomenergia nélkül magasabbak lennének a világon a villamos energia árak.
- Az atomerőműveket kivéve a termelt villamos energia árában nincsenek benne a negatív környezeti hatások miatt később jelentkező költségek.
- Földgázból és kőolajból néhány évtizedre van készletünk. Ezek ráadásul nagyon fontos alapanyagok az ipar más területein és a közlekedésben.

Az EU országokban a villamos energia előállítási költsége különböző erőművekben (eurocent)

A fenti negatív hatásokért nem a tényleges okozó fizet, de VALAKINEK ezeket a költségeket is állnia kell! Ez lehet az állam, az átlagember, még rosszabb esetben a következő generáció is. Igazságos ez?

A különböző erőművekben előállított energia költségei csak ezen tényezők figyelembevételével hasonlíthatók össze. A grafikon alapján szembevetendő, hogy a villamos energia az atomerőművekben termelhető a legkedvezőbb áron, mindamelllett, hogy az árban minden felmerülő költséget figyelembe vettünk.

Radioaktív hulladék - egy vállalható kihívás

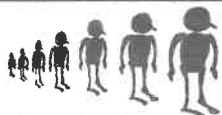
Az atomenergia termelés radioaktív hulladék keletkezésével jár, amelyet az iparban egyedülálló módon nem ürítenek ellenőrizetlenül a környezetbe, hanem gyűjtnek, feldolgoznak és tárolnak. A nukleáris hulladék elhelyezését szigorú biztonsági követelmények szabályozzák, védve az embert és a környezetet.

A radioaktív hulladék mennyisége nagyságrendekkel kisebb a fosszi-

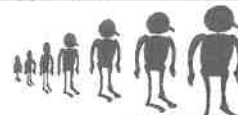
lis energiaforrások (szén, olaj, gáz) elégetéséből származó hulladékhoz képest, az ipar összes veszélyes hulladékának kevesebb, mint 1%-át képezi. Ha valaki egész életében atomerőműben megtermelt villamos energiát használna, akkor az mindössze egy tyúktojás méretének megfelelő nagyaktivitású hulladék keletkezésével járna.

A radioaktív hulladék kezelése ma már technológiailag megoldott. A

kis- és közepes aktivitású hulladékokat előbb szilárdítják és tömörítik, majd felszíni és földalatti tárolóba helyezik. A nagyaktivitású hulladék jelentős része a kiégett fűtőelemekből és azok újrafeldolgozásából keletkezik, amelyet mélyre, geológiailag stabil helyre helyeznek el többszörös gátak alkalmazásával. Az első ilyen tárolók már működnek. Magyarországon egyelőre átmeneti tárolókban tartják a nagyaktivitású hulladékot.

"Mindenki megszámoltatik"

Az Országgyűlés a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. Törvény (a továbbiakban: STT.) 6.§-a (1) bekezdésének c) pontjában foglaltak alapján a 2001. évi népszámlálásról a következő törvényt alkotja, valamint a statisztikáról szóló törvény egyes rendelkezéseit a következőképpen módosítja:

A 2001. évi népszámlálás

1.§

(1) A Magyar Köztársaság területén a 2001. január 31. és február 1. napja közötti éjféle állapot alapulvételével az STT., a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló

1993. évi LXIII. Törvény és a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. Törvény rendelkezéseinek figyelembevételével a természetes személyekről és a lakásokról általános összeírást (a továbbiakban: népszámlálás) kell tartani.

(2) A népszámlálás az ország területén élő vagy bejelentett lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárokra, az ország területén három hónapnál hosszabb ideig tartózkodó külföldi állampolgárokra és hontalan személyekre, valamint a menekültekre, továbbá az ország területén lévő

lakó- és üdülőegységekre terjed ki, beleértve a közösségi elhelyezést szolgáló intézeteket is.

(3) A helyszíni adatfelvételt a 2001. február 1. és február 21. közötti időszakban kell végrehajtani.

(4) Az összeírásból kimaradtak póttösszeírását 2001. február 28-ig be kell fejezni.

(5) Az üdülőegységekre kiterjedő előzetes helyszíni adatfelvételt 2000. július 1. és augusztus 31. között kellett végrehajtani.

Kérdések és válaszok

AZ ÜDÜLŐ-ÖSSZEÍRÁSRÓL

Mi a célja az üdülők összeírásának?

Az előző népszámlálások alkalmával az üdülők közül csak a lakásként használt, illetve a lakott üdülőket írták össze, holott a csak idejelleggel, többnyire nyáron használt másodlagos lakások, üdülők is - bizonyos kritériumok teljesülése esetén - az ország lakásállományához, lakásvagyonához tartoznak. Az ország üdülőinek számára vonatkozóan csak becslések léteznek, az üdülők állapotára, felszereltségére, komfortosságára pedig még azok sem. Az összeírás célja a valós helyzet rögzítése.

Büntethető-e és hogyan a nem nyilatkozó?

Az adatszolgáltatás a törvény értelmében kötelező, megtagadása szabálysértésnek minősül. A KSH azonban lehetőség szerint igyekszik elkerülni eljárások kezdeményezését, előnyben részesíti a lakosság megfelelő tájékoztatását és az összeírók korrekt felké-

szítését.

Miért pont 2000 nyarán zajlik az összeírás?

A teljes körű népszámlálást elrendelő törvényhez kapcsolódó 76/2000. (V.31.) sz. kormányrendelet előírja az üdülők összeírásának szükségességét és meghatározza annak időpontját is. A népszámlálás időszakában (2001. február) az üdülőket lehetetlen lenne számbavenni, mivel azok idejellege miatt a tulajdonosok télen nem találhatóak meg üdülőkben. Ezért tették az időpontot a nyári, üdülési szezonra, mivel így nagyobb az esély a pontos adatszolgáltatásra. A kéthavi időtartam lehetővé teszi, hogy a számlálóbiztosok többször is felkeressék az üdülőket, az adatfelvétel érdekében.

Kik végzik az összeírást?

A népszámláláshoz, így az előzetes üdülő-összeíráshoz is, a hagyományoknak megfelelően az önkormányzatok jegyzői szervezik és - a KSH megyei igazgatóságának segítségével - képezik ki a számlálóbiztosokat. Erre a nélkülözhetetlen helyismereten és hagyományokon túl a népszámlálási törvény végrehajtását szabályozó kormányrendelet is kötelezi őket.

Mindenkit érint-e az előzetes üdülő-

összeírás?

Azt, akinek nincs üdülője és az összeírás időszakban nem tartózkodik más üdülőjében, nem fogják a nyáron ilyesmiről kérdezni. Mindenhol az üdülőben éppen tartózkodó személyek fognak tudni adatot szolgáltatni.

Megoldható-e az önköltés?

Az adatszolgáltatónak joga, hogy a kérdőívet áttanulmányozza, illetve saját maga töltsse ki, és a számlálóbiztossal egyeztetett időpontban részére átadja.

Érheti-e bármiféle hátrány (adó, bírság) az adatszolgáltatókat?

A KSH adatgyűjtése nyomán sem a szerszámok kamrának nevezett lakóegység, sem pedig az engedélyezett tervtől eltérő módon - vagy éppen engedély nélkül - épült nyaraló tulajdonosát nem fogja senki megbüntetni vagy megadóztatni. Az adatgyűjtés, a kérdőív nem is tartalmazza a tulajdonos kilétének kérdését. Az adatfelvételi és feldolgozás résztvevőire - az önkormányzatok munkatársaira, az önkormányzatok által toborzott külső munkaerőre, a KSH köztisztviselőire - szigorú titoktartási kötelezettséget rónak a statisztikai és az adatvédelmi törvény előírásai.

NÉPSZÁMLÁLÁS A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A népszámlálás körülbelül 11 millió személy (a kettős lakóhellyel rendelkezőket figyelembe véve), 4,5 millió lakás, 4,5 millió háztartás és 3 millió család összeírását jelenti. Az összeírást és annak ellenőrzését külön díjazott számlálóbiztosok és felülvizsgálók végzik. Előzetes számítások szerint a lebonyolításhoz közel 50 ezer közreműködőre (40 ezer számlálóbiztos és 10 ezer felvizsgáló) lesz szükség. Az összeíróívben szereplő kérdések végleges száma és csoportosítása az 1999 szeptemberében tartott próbanépszámlálás tapasztalatainak kiértékelése után válik véglegessé. Az összeíróívben szereplő kérdésekre a válaszadás - a háztartások nagyságát figyelembe véve, az adatszolgáltatók türelmét és válaszadási készségét reálisan felmérve - átlagosan egy órát vehet igénybe.